ANNA AHMATOVA

Seçilmiş Şiirler

Çeviren: AZER YARAN

ADAM

Anna Ahmatova

•

Seçilmiş Şiirler

©
Bu çevirinin yayın hakları
ADAM YAYINCILIK A.Ş.'nindir.

Birinci Basım: Mayıs 1984

Kapak Düzeni: Erkal Yavi

283.03.014.360.200

ADAM YAYINCILIK VE MATBAACILIK A.Ş. BÜYÜKDERE CADDESİ, ÜÇYOL MEVKİİ, NO: 93 MASLAK-İSTANBUL
TEL: 169 54 10 (8 hat) TELG: ADAMYAY TELEKS: 26 534 radio tr

Anna Ahmatova

•

Seçilmiş Şiirler

Rusça'dan çeviren: Azer Yaran

ADAM

ANNA AHMATOVA ÜZERİNE

Anna Ahmatova 5 Mart 1966'da Moskova'da öldüğü zaman, Rus edebiyatının en büyük kadın şairi olarak değerlendirilmişti. Bu değerlendirme 1964'te kendisine verilen Etna Taormina Şiir Ödülü ile 1965'te Oxford Üniversitesi'nin Onursal Edebiyat Doktorluğu unvanını izleyerek Ahmatova'nın uluslararası ününü pekiştiriyordu.

23 Haziran 1889'da Odesa yakınlarındaki Bolşoy Fontan'da doğan Ahmatova'nın asıl adı Anna Andreyevna Gorenko'ydu. Babası bir gemi mühendisiydi. Çocukluğunu Çarskoye Selo'da ve Petersburg'da geçirdi. Kiev Üniversitesi'nde hukuk okudu. Şiir yazmaya çok genç yaşta başlayan Ahmatova 1910 yılında Akmeist okulunun kurucusu ünlü şair Gumilyov'la evlendi; eşiyle İtalya, Fransa ve Almanya'ya yolculuklar yaptı. 1917 Devrimi'nden önce kocasından ayrıldı, 1918'de evlendiği ikinci kocasıyla 1921'e kadar evli kaldı. Aynı yıl Gumilyov devrime karşı çalıştığı savıyla kurşuna dizildi.

1925 ile 1940 yılları arasında Ahmatova'nın şiirleri kötümser duygular içerdiği gerekçesiyle yayımlanmadı. Bu baskılar ve engellemeler aralıklı olarak 1946'ya kadar sürdü. Ahmatova'nın şiire başladığı dönem yenilikçi bir akım olan akmeizmle bağlantılıdır. Akmeizm, simgeci şiirin kapalılığına karşı bir akım olarak ortaya çıkmıştı. İlk kitabı *Veçer* (Akşam) ve bunu izleyen yapıtları aşkla ilgili şiirleri içerir. Candan bir konuşma tonu, duygulu bir içtenlik, biçimlerin açıklığı ve doğallığı Ahmatova'nın kısa, lirik şiirlerinin kendine özgü çizgileridir. Bunun yanı sıra, şiirlerinde halk şarkılarının ve özellikle Puşkin'in lirik şiirleri gibi klasik Rus şiirinin etkisi sezilir.

Ahmatova, I.Dünya Savaşı yıllarında ve 1917 Devrimi sırasında yurtseverlik temasını da şiirinde işlemiştir. Kişisel duygular dışına çıkarak toplumla ilgili şiirler yazdığı bu döneminde de "devrimci şairler"le arasında üslup ayrımı belirgindir. 1912'den 1922'ye kadar birçok şiir kitabı yayımlanan şair, 1946'dan sonra şiirlerindeki erotik, gizemci ve kötümser öğeler ileri sürülerek yoğun eleştirilere konu olmuş, "Sovyet Yazarlar Birliği"yle ilişkisi kesilmiştir. II.Dünya Savaşı yıllarında şair savaş ve barış konularına yönelir. Savaş zamanının acıları ve heyecanları şiirlerinde yansır.

Anna Ahmatova bugün klasik anlamda parlak, incelmiş ve yetkin bir şiirsel biçim ustası sayılmaktadır. Şairin ayrıca Doğu Avrupa dillerinden şiir çevirileri ve şiir üzerine incelemeleri vardır.

GRİ GÖZLÜ KRAL

Onulmaz ağrı şan olsun sana!
Gri gözlü kral dün öldü bir anda.

Sıkıntılı ve alaca bir sonbahar akşamıydı.
Kocam eve dönünce metanetle mırıldandı.

"Biliyor musun avdan ölüsüyle dönmüşler,
Cesedini yaşlı meşenin dibinde bulmuşlar.

Ne kadar da gençti, yazık kraliçeye
Ağarmış bütün saçları bir gecede."

Ocağın üzerinden piposunu buldu
Ve gece işlerine koyuldu.

Kızcağızımı şimdi uyandıracağım,
Küçük gri gözlerine bakacağım.

Pencerenin ardındaysa kavaklar
"Yeryüzünde kralın yok" diye fısıldayacaklar.

* * *

Güneş siliniyor yüreğin belleğinde.
Sarardı, sarardı otlar da.
Yel esiyor ilk kar taneleriyle
Zorla, zorla.

Artık şırıldamıyor su dar kanallarda
Ayazdan, buzdan.
Hiçbir zaman hiçbir şey olmaz burda,
Ah, hiçbir zaman!

Göğün boşluğunda söğüt darmadağın
Açtı bir yelpazeyi.
Sizin karınız olmadığım
Belki de daha iyi.

Güneş siliniyor yüreğin belleğinde.
Ne bu? Karanlık, kargış?
Belki de!.. Gelebilir bir gecede,
Gelebilir kış.

* * *

Kapı yarı açık,
Ihlamurlar esiyor sarhoş...
Bir eldiven ve kamçı
Masada unutulmuş.

Lambanın ışığıyla sararmış çevrem...
Hışırtılara kulak veriyorum.
Neden gittin sen?
Anlamıyorum, anlamıyorum.

Yarın sabaha bu akşam
Sevinçle aydınlanır, durulur.
Güzel, çok güzel bu yaşam,
Bilge ol yüreğim, n'olur.

Yüreğim, alabildiğine yorgunsun.
Duyuyorum ağır ve sessiz vurduğunu...
Ben okudum, biliyor musun,
Ruhların ölümsüz olduğunu.

* * *

Bir kamışla içiyorsun sanki ruhumu.
Biliyorum, tadı acı ve baş döndürücü.
Ama yalvarışlarımla bu işkenceyi bozmuyorum.
Ah, benim haftalarla sayılı erincim.

Bitirince söyle. Hiç yanmam
Olmadığına ruhumun yeryüzünde.
Şimdi giderim şurdaki yoldan
Çocukların nasıl oynadığını izlemeye.

Çalılarında açılıyor bektaşi üzümleri
Ve kerpiç taşıyorlar duvarların ötesinde.
Kimimsin benim sen, kardeşim mi, sevdiğim mi?
Anımsamıyorum, ve anımsamam gerekmez de.

Nasıl aydınlıktayım burda, ve nasıl sığınaksız,
Sıyrılıyor bedenim yorgunluğundan.
Geçenlerse düşünüyorlar belli belirsiz:
Bugünlerde dul kalmış anlaşılan.

* * *

Siyah tülün altından sıktım elini...
"Bugün neden büründün bu solgunluğa?"
— İçirdim ona buruk kederimi,
Sarhoş ettim sızdırasıya.

Nasıl unuturum? Yalpalayarak çıktı gitti.
Eğri bir acı konmuştu ağzına.
Korkuluklara değmeden merdiveni indim,
Ardından koştum avlu kapısına.

Soluk soluğa bağırdım: "Şaka
Tüm bu olanlar. Gidersen beni öldürürsün."
Güldü tüyler ürperten bir rahatlıkla
Ve dedi: "Rüzgârda durma, üşürsün."

* * *

Gelip düştüm buraya, avare.
Farketmiyor benim için nerede sıkılacağım!
Bir değirmen uyukluyor tepede,
Burada belki yıllarca susacağım.

Kurumuş yabanketeni üzerinde
Yumuşacık yüzüyor arı oğulu.
Denizkızına sesleniyorum gölün berisinde,
Denizkızıysa ölü.

Paslı yosunlar örtmüş bataklığı,
Suyu çekilmiş gölün, sığlaşmış.
Üzerinde titrek kavaklığın
Ağırlıksız bir ay parıldamış.

Her şeyi yeni gibi algılıyorum.
Nemli nemli kokuyor her kavak.
Susuyorum. Susuyor ve hazırlanıyorum
Yeniden sana dönüşmeye, toprak.

PERİYE

Esin perisi bakışlarıyla süzdü yüzümü,
Gözleri canlı, ışıl ışıldı.
Ve zorla aldı benden altın yüzüğümü,
Baharın ilk armağanını.

Peri! Görüyorsun, nasıl da mutlular peri,
Kızlar, dullar, gelinler...
Tekerler altında ezileyim daha iyi,
Bağlamasın da beni zincirler.

Bilirim: Fal açıp yolacağım ben de
Bahçeden sevecen bir papatyayı.
Herkes çeker bu yeryüzünde
Aşkın acısından neyse payı.

Şafağa degin penceremde yaktığım bir mum
Ve çekmiyorum özlemini kimselerin.
Ve bilmek de istemiyorum, istemiyorum, istemiyorum
Nasıl öpüldüğünü başka sevgililerin.

Yarın bana aynalar gülerek derler ki
"Artık ne ışıl ışıl gözlerin, ne de canlı..."
Usulca derim: "Aldı gitti o peri
Tanrısal armağanını."

BALIKÇI

Dirseklerinden aşağı çıplak kolların,
Gözlerinse daha mavi buzdan.
Keskin, ağır kokusunu katranın
Duyuyorsun sanki kendi bronzluğundan.

Ve daima daima düğmeleri açık
Yakasından taşıyor bağrın mavi ceketinin;
Ve balıkçı karıları çığlık çığlık
Kızarıp bozarmada karşında senin.

Kente hamsi satmaya giden
Şu gencecik, körpe kız da öyle,
Dolanıyor geçmiş de kendinden
Akşamları kum birikintisinde.

Kolları güçsüz ve solgun yanakları,
Yorgun bakışları uzaklarda,
Gıdıklıyor sürüdüğü ayaklarını
Çağanozlar kumlarda.

Ama tutmuyor artık bunları
Uzanıp bezgin elleriyle.
Hep daha güçlü akıyor kanı
Kederle yaralı bedeninde.

* * *

Bizler burda günahkâr kadınlarız, ayyaşlar,
Yaşamımız nasıl tatsız bir arada!
Duvarların üzerinde çiçekler ve kuşlar
Çırpınıyor bulutların ağırlığında.

Sen kara ağızlığını tüttürüyorsun,
Tuhaf duman kümeleriyle.
Bense daracık bir etek uydurmuşum,
Daha alımlı görüneyim diye.

Sonsuz unutulmuş küçük pencerelerin:
O ne, kırağı mı, borası mı kışların?
Duyarlı, usul kedilerin
Bakışlarını andırıyor bakışların.

Beklediğim ölüm saati mi yoksa?
Ah, yüreğim nasıl acılı, delik deşiktir!
Şimdi dans eden şu kadınsa,
Kuşkusuz, cehennemliktir.

AKŞAM

Müzik çınlıyordu bahçede,
Ezgilerde anlatılmaz bir keder.
Tabakta buzlu istridyeler
Deniz kokuyordu keskin ve taze.

Dedi: "Ben bağlı bir sevgiliyim!"
Ve giysime dokundu usulca.
Nasıl uzak kucaklayıştan bunca,
Uzak dokunuşu bu ellerin.

Böyle okşarlar kuşları ve kedileri,
Sirklerde atlı kızları süzerler böyle...
Yalnızca bir gülücük durgun gözlerinde
Hafif altını dibinde kirpiklerinin.

Hüzünlü sesleriyle kemanlarsa
Şarkı söylüyor inen duman perdelerinde:
"Gökyüzünü haydi şimdi kutsa,
İlk kez baş başasın sevdiğinle."

* * *

Artık aynı bardaktan içmeyeceğiz
Ne suyu ne tatlı şarabı,
Erken sabahlarda öpüşmeyeceğiz,
Ve birlikte gözlemeyeceğiz camdan akşamı.
Sen güneşle soluklanıyorsun, ben ayla,
Ama yaşamadayız biz aynı sevdayla.

Benim yanımda hep candan, sevecen dostum,
Seninleyse canlı, şen sevgilin.
Ama gri gözlerde ürküyü ben anlıyorum,
Ve sensin suçlusu benim derdimin.
Sıklaştırmıyoruz kısa görüşmelerimizi,
Böyle korumaya yargılıyız erincimizi.

Dizelerimde bir senin sesin şakır,
Benim soluğum eser senin dizelerinde.
Ah, bir ateş var ki el değmeye
Ne korku, ne unutuş kalkışır.
Ve bilsen şimdi nasıl doyamadığımı
İzlemeye, senin kırmızı, pembe ağzını.

PANİK

I

Keskin aydınlıktan bunalıyordum,
Işınlar gibi onun gözleriyse.
İrkildim: olsa olsa bu
Beni evcilleştirebilir işte.
Eğildi, ve çekildi yüzümden kanım,
Şimdi bir şeyler soracak...
Mezar taşı gibi dursun varsın
Benim yaşamım üzerinde aşk.

2

Sevmiyor mu, istemiyor musun görmek?
Ah, nasıl yakışıklısın melun!
Oysa çocukluğumdan kanatlıydım ben,
Şimdi yükselip uçamıyorum.
Gözlerime sis iniyor perdelerle,
Karışıyor eşyalar ve yüzler,
Ve yalnızca kızıl bir lale,
Bir lale senin yakan üzerinde.

3

Sıradan bir incelik gereğince,
Yaklaştı yanıma, gülümsedi,
Yarı üşengeç, yarı sevecen,
Öpücüğünü ellerime değdirdi.
Ve gizemli eski çehrelerin
Gözleri üzerimde dolandı...
Bütün uykusuz gecelerimi,
Sürünceme ve çığlıklardan bir on yılı
Usul bir sözcüğe doldurdum
Ve dedim ki, beyhude.
Gittin sen, ve şimdi ruhum
Boş ve aydınlık yeniden.

* * *

Nice şey dilenir daima, sevilenlerden!
Hiçbir şey istenmez, artık sevilmeyendense.
Şimdi suların nasıl isterdim
Saydam buz altında katılıp kesilmesini.

Ve çıkıyorum üzerine — yardım et tanrım! —
Bu yeni tutmuş buzdan perdeye.
Ve sen iyi koru mektuplarımı
Sonrakiler bizi doğru yargılasın diye,

Ki anlaşılıp açık seçikliğinle
Görünesin onlara bilge ve yılmaz.
Senin şanlı özgeçmişinde
Boşluklar bırakılamaz.

Yeryüzü içkileri tatlı alabildiğine,
Alabildiğine sıkı örülü sevinin ağları.
Bir gün varsın adımı benim de
Okusunlar ders kitaplarında okul çocukları.

Ve öğrenip bu kederli öyküyü,
Varsın gülümsesinler şeytanca...
Tattırmadan bana seviyi ve mutluluğu
Acı bir ün olarak bağışla ancak.

* * *

Her günüm yeni bir dertle kaygılı,
Giderek yayıyor çavdar olgun bir kokuyu.
Madem gönlün ayaklarıma bukağılı,
Tatlım, dizlerimde uyu.

Sarıasma kuşları şakıyor gür akçaağaçlar üzerinde,
Durulan geceden önce hiçbir şey avutamaz bunları.
Seviyorum senin yeşil gözlerinden
Neşeli yabanarılarını kovalamayı.

Bir çıngırak çınladı yol boyunda,
Hiç unutamayız bu sesin yumuşak tınısını.
Sana söyleyeyim de, ağlama,
Ayrılıklar akşamı şarkısını.

* * *

Biliyorsun, inliyorum tutsaklığımda,
Dileyip ölüm vermesini tanrının.
Hep duyuyorum ama ağrıyasıya
Anısını verimsiz Tversk toprağının.

Bir çıkrık yıkkın kuyunun başında,
Üzerinde bulutlar, kaynayan köpükler,
Düzlüklerde kapılar gıcırdar boyuna,
Ve ekmek kokusu ve keder.

Ve puslu enginlerin uzayışları,
O, cılız inlediği rüzgârın,
Ve bakışlarıyla yargılayışları
Yumuşak başlı yanık köylü kadınların.

* * *

Aleksandr Blok'a

Ben konuk geldim ozana.
Pazar. Tam öğleyin.
Bir oda, engin, huzur dolu,
Camların ardında ayaz.

Ve al bir güneş
Mavi havları üzerinde sislerin.
Suskun ev sahibim de nasıl
Aydınlık bakıyor bana!

Ozanın gözlerini gören
Unutamaz bakışlarını.
Bense temkinli kişiliğimle
Hiç bakmam en iyisi.

Ama o söyleşi belleğimde,
Sisli bir öğlen, Pazar.
Bir evde, gri ve yüksek,
Neva'nın deniz kapılarında.

* * *

Nerede, uzun boylum, minik çingeneciğin,
Siyah örtünün altından, o, ağlayışı duyulan,
Nerede yavrucuğun senin, ilk bebeğin,
Ne biliyor, ne anımsıyorsun ondan?

Annenin yazısı yarasız beresiz bir işkence,
Gereğince yaşayamadım ben bunu.
Küçük bir kapıcık açıldı cennete
Magdalena aldı oğulcuğumu.

Her günüm neşeli, her günüm iyi,
Ben yitirdim yolumu uzun bir baharda,
Ama kendi ağırlığı bu, ellerimin özlediği,
Ama onun ağlayışını duyuyorum uykularımda.

Süzgün yüreğimde bir dert, baygınlık,
Ve böyle anlarda kavrayamıyorum hiçbir şeyi,
Dolanıp durduğum odalar karanlık
Ve arayıp duruyorum küçük beşiğini.

* * *

V.S.Sreznevskaya'ya

Bilgeliğin yerine deneyim
Yavan bir içki gidermiyor susuzluğu.
Geçti pazar duaları gibi gençliğim...
Nasıl unutayım ben bunu?

Aşıp geldiğim bunca çöller
Değil sevdiğimle bir yabancıyla.
Bunca yakarımla dolu kiliseler
Bir beni seven yoluna.

Tüm unutanlardan daha unutkanım,
Usulca yüzüp gidiyor yıllar.
Gülmeyen gözlerimi, öpülmeyen dudaklarımı
Geri döndüremem hiçbir zaman.

* * *

Ben gülümsemekten geçtim,
Yakıyor soğuk yel dudaklarımı.
Bir umut az gelir oldu şimdi,
Fazla gelir bir şarkı.

Ve bu şarkıyı ister istemez
Bırakacağım küçültmelere, alaylara.
Aşkın sususu dayanılmaz
Bir ağrı sonra ruhumda.

* * *

İnsanların yakınlığında gizemli bir çizgi var,
Bu çizgiyi aşamaz tutku ve ölesiye sevmek.
Korkunç bir ıssızlıkta varsın birleşsin ağızlar
Ve çatlasın, parça parça dağılsın yürek.

Dostluk da güçsüzdür burada, yılları da
Yüksek mutluluk ateşinin,
Ruh özgürdür ve yabancıdır burada
Ağırkanlı bitkinliğine şehvetin.

Çılgındır koşanlar buna erişmek için,
Erişenlerse bir özlemle uğramıştır bozguna.
İşte şimdi anladın sen, niçin
Çarpmıyor artık yüreğim avuçlarında.

* * *

Niçin görünüyorsun sen
Bazı rüzgâr bazı taş bazı kuş kılığıyla?
Niçin gülümsüyorsun sen
Bana gökten yüzünün apansız şafağıyla.

Artık acılar çektirmekten vazgeç.
Salıver beni bildiğin tasalarımla.
Yalpalıyor sarhoş bir ateş
Kuru boz bataklıklarda.

Ve perişan atkısına Peri bürünmüş de
Şarkı söylüyor yanık ve üzünçlü.
Gaddar ve genç kederinde
Tansıklar yaratan gücü.

YAKARI

Ver bana sayrılığın acı yıllarını
Boğuntuları, uykusuzluğu, ateşi,
Hem çocuğun hem dostun ağrılarını
Ve gizemli şarkısal yeteneğini.

Bunca yorgun günlerimin ardından
Böyle yakarıyorum senin liturjinde
Rusya'nın ufuklarında karanlıklar
Şanlı bir ışık bulutuna dönüşsün diye.

* * *

Bahar başlarken bazı günler olur:
Pekişen karın altında çimen dinlenir,
Ağaçlar kuru bir neşeyle uğuldar durur,
Ve okşayıcı ılık yel esner gerilir.

Kendi hafifliğine şaşar gövden
Ve tanıyamazsın kendini.
Daha önce usandığın şarkıyı birden
Coşkuyla söylersin yeni bir şarkı gibi.

* * *

Gelirim oraya ve üzünçler uçar gider,
Seviyorum erken kırağıları.
Gizlerle dolu karanlık köyler,
Ölümsüz emeğin ambarları.

Güvenli aşkın bırakıp rahatlığını,
Ben geçemem bu tarafa.
Ne de olsa bir damla Novogorodski kanı
Damarlarımda, buz zerreciği gibi köpüren şarapta.

Yetmez hiçbir şey bunu onarmaya,
Eritemedi en kızgın kuraklık günleri de.
Ve ben başlayınca seni ululamaya,
Usul, parıldıyorsun önümde.

* * *

Kuyunun dibinde ak bir taş gibi
İçimde bir anı bilmiyor durmak.
Bu içimin sevincidir ve kederi,
Savaşamıyorum ve istemem de savaşmak.

Yakından bakan herkes, sanırım,
Birden görür gözlerimde bunları.
Hüzünlenir ve düşüncelerle dalgın
İzler bu öyküde derin ağrıları.

Bilirim, tanrılar dönüştürdüler
Maddeye insanoğlunu bilinci öldürmeden.
Yaşasın diye hep bu olağanüstü hüzünler
Benim anılarıma dönüştün sen.

* * *

Sevdiğim o kent çocukluğumdan beri,
Aralık ayı sessizliğinde,
Savurup tükettiğim mirasım gi
Canlandı bugün gözlerimde.

Her şey, elime geçen kendiliğinden
Ve böyle kolay kaldırıp attığım:
Gönül ateşinden ve dua sesinden
Mağfiretine kadar ilk şarkıların.

Her şey uçup gitti duru bir siste,
Aynaların dibinde kül oldu bir sancı
Ve artık geri gelmez olanı işte
Çalmaya başladı o burunsuz kemancı.

Ama gizli ilgisiyle bir yabancının
Büyülenmiş, görünce her yeniliğini,
Dalıyordum uçup gidişiyle kızakların
Ve dinliyordum ana dilimi.

Ve yaban gücüyle ve diriliğiyle
Esiyordu yüzüme mutluluğum.
Sanki çağlar içinden bir sevgiyle
Eşiğe çıkmıştı benimle yavuklum.

BÜYÜ

Yüce kapılardan gel
Zaohtenski bataklığından,
Geçilmemiş yollardan,
Biçilmemiş çimlerden,

Gecenin kordonlarından gel
Paskalya sesleri altından,
Çağırmadığım,
Nikâhlanmadığım,
Gel bana bu akşam.

* * *

Kuğular mı salmamıştı ardımdan,
Sandallar mı, kara sallar mı yüzdürmemişti.
Dokuz yüz on altı yılı baharında
Pek yakında geleceğine söz vermişti.

Güya dokuz yüz on altı baharında
Kuş olup onun erincine konacaktım.
Süzülüp ölümden ve karanlıklardan
Kanadımla omuzlarına dokunacaktım.

Yine gülüyor bana onun gözleri
Şimdi de on altı baharıyla, neyleyim.
Neyleyim! Yarıgece meleği
Söyleşiyor benimle şafağa değin.

* * *

Kimi bir şeyler arar sevecen bakışlarda,
Kimi de içer güneş ışıklarına değin,
Benimse dizginsiz vicdanımla
Hesaplaşmadır her anı gecemin.

Diyorum: "Ağır yükünü taşıyorum üzerimde,
Biliyor musun, nice yıllardır."
Ama vicdan için yeryüzünde
Ne zaman ne mekân vardır.

Ve işte yine kara, zeytuni akşam,
İç karartan park, sarsak yürüyen atlar.
Ve göğün uçurumlarından bana doğru uçan
Mutlulukla ve neşeyle dolu rüzgâr.

Başucumdaysa durgun ve çift boynuzuyla
Dikiliyor tanık... ah, ötelere, ötelere,
Eskil ve oynak yolda,
Kuğuların ve ölü suyun olduğu yere.

* * *

Senden yüreğimi gizledim
Fırlattım da sanki Neva sularına...
Kolsuz kanatsızım, evcilleştim
Cansız yaşıyorum yuvanda.
Ancak geceleri duyuyorum kemanları.
Ne var orda, bilinmez loşluklarında gecelerin?
Şeremetyevo ıhlamurları...
Akşam sayımı ecinnilerin...
Sakına sakına yaklaşıyor
Sanki akıp gelen su çağıltısı
Bir ateşle kulaklarıma yapışıyor
Felaketin kara fısıltısı.
Ve homurdanıyor tüm gece boyu
Sanki zoru derdi yalnızca benim.
"Sen bir düzen istiyordun,
Biliyor musun nerde düzenin?"

* * *

Taş bir sözcük düştü parçalandı
Henüz yaşayan göğsümde.
Zararı yok, ben zaten hazırdım.
Gelirim bunun da üstesinden.
Başımda işim çok bugün:
Belleği sonuna değin öldürmek gerek,
Taşlaşması gerek ruhun
Ve yaşamayı yeniden öğrenmek.
İşte... Yazın hışırdayan sıcak soluğu
Bayram gibi sarıyor pencereyi.
Ben çoktan sezmiştim bu
Aydınlık günü ve boş evi.

DANTE

O, hiç aramadı ölümden sonra da
Yaşlı, hayırsız Floransa'yı.
Giderayak bir bakmadı göz ucuyla...
Ona söylüyorum ben bu şarkıyı.
Bir meşale, gece, son kucaklama,
Yazgının yaban çığlığı gelirdi eşiğinden.
Cehennemden ilençler yolladı yazgıya
Ve cennette de silemedi onu belleğinden.
Ama pişmanlık gömleğiyle yalınayak,
Bir mum ışığıyla elinde yanan,
Geçmedi sevgili, hain ve alçak
Ve özlemiyle tutuştuğu Floransa'dan.

DENİZ KIYISINDA SONE

Burada coşuyorum her şeyden,
Yıkılmış konargalarından bile göçmen kuşların.
Ve bu dinç havasından baharın,
Aşıp gelen bu denizler üzerinden.

Ve bir ses çağırıyor sonsuzluklardan
Önlenmezliğiyle uzaklıkların.
Ve açan çiçeklerine kirazın
Işıltılar damlatıyor tiril tiril bir ay.

Ve ağarıyor içinde zümrüt ormanın,
Görünüp öylesine yalın
Bir yol, söylemem nereye.

Orası sütunların arası daha aydınlık
Ve Çarskoselski'de ağaçlık
Bir yolu andırıyor biteviye.

* * *

Bir kış sabahı kimselere duyurmadan
Bizi nişanlayan meleği tanrının
Gamsız yaşantımızın üzerinden
Ayırmıyor çattığı bakışlarını.

Bu yüzden gökyüzünü seviyoruz,
İnce havayı diri yeli
Ve pencerenin demirleri ardında
Kararıp duran dalları.

Bu yüzden seviyoruz bu sert,
Çok ırmaklı, anlaşılmaz kenti,
Hem ayrılıklarımızı seviyoruz,
Hem saatlerini kısa buluşmalarımızın.

* * *

Ansızın sessizlik çöktü eve,
Esip dolandı en son gelincik,
Dondum uzun bir titremede
Ve karşılıyorum ilk karanlığı şimdi.

Sıkıca sürgülü kapılar,
Rüzgârın sessizliği, karası akşamın.
Nerde neşeler, nerde kaygılar,
Nerdesin sevecen nişanlım?

Bulunmadı gizli yüzüğüm,
Uzun bekledim durdum da,
Nazlı bir tutsak gibi şarkım bir gün
Öldü benim bağrımda.

* * *

Gerilmiş sincap postu gibi temiz
Bir küçük bulut gökte ağarmakta.
Dedi: "Hiç de yazık değil, bedeniniz
Çözülen bir kar perisi gibi eriyecek martta."

Yumuşak kürk eldivenlerde üşüyor parmaklarım.
Korku düştü içime ve kuşkusu belirsizliğin.
Ah, nasıl geri döndürmeli akıp giden haftalarını
Onun uçarı ve anlık sevgisinin.

Ne acı çekmek, ne öçtür benim muradım.
En son ak tipilerde bırak öleyim.
Onu noel yortusundan önce falda aradım,
Ocak ayındaysa sevgilisiydim.

* * *

Varsın yeni sesler gürlesin orglardan,
Ezgilerde ilkbaharın ilk tipileri.
Baksın nişanlının omuzları ardından
Benim yarı kapalı süzgün gözlerim.

Elveda, mutlu ol, eşsiz varlığım,
Al, geri veriyorum doyulmaz antlarını.
Tutkulu sevgiline açmaktan sakın
Benim eşsiz sayıklamalarımı.

Bunlar, ateşli bir sevincin oynaştığı
Birliğinizi deler yakıcı ağusuyla.
Bense gidiyorum otların fısıldaştığı perilerin çağrıştığı
Bir bahçeye egemen olmaya.

* * *

Sanıyorum, artık bir insan
Sesi duyulmaz burada,
Yalnızca bir rüzgâr taş çağdan
Vuruyor kara çıkrıklara.
Ve anlaşılan, kaldım ben
Bir başıma bu göğün altında,
Ben ilk kez yöneldiğimden
Öldürücü şarabı yudumlamaya.

AYRILIK

Akşamsı ve baş aşağı
Bir yol önümde benim.
Daha dün yalvarırdı âşığım,
Derdi: "Unutma sevgilim"
Şimdiyse yalnızca rüzgâr sesleri
Ve bir de naraları çobanların,
Coşkun dağ servileri
Başucunda berrak pınarların.

* * *

Ölüm kuşları tutmuş dorukları
Kim koşar yardımına Leningrad'ın?

Başucunda ses etmeyin, soluklanıyor,
Yaşıyor henüz, duyup anlıyor.

Sanki Baltıklar'ın ıslak diplerinde
Oğulları inliyor düşlerinde,

Sanki çığlıkları içinden "Ekmek!"
Erişiyor yedinci göğe dek...

Ama katı, acımasız basılan yer de.
Ve ölüm bakıyor tüm pencerelerden.

YİĞİTLİK

Şubat, 1942

Terazinin kefelerinde ne var şimdi, biliyoruz
Ve neler oluyor şimdi, bir dizi.
Saatlerimizde yiğitlik anı çaldığını duyuyoruz,
Ve yiğitlik hiç bırakmaz bizi.

Korkunç değil, kurşunlar altında ölmüş dururuz,
Acı değil evsizliğimiz, öksüzlüğümüz,
Ve Ana dilimiz biz seni koruruz,
Yüce Ana sözümüz.

Seni tutuksuz ve arı taşırız,
Torunlara aktarır, özgür yaşatırız
Sonsuz.

KURTULUŞ

Temiz yel kımıldıyor sezilir ve sezilmez.
Temiz kar örtüyor ovaları.
Artık düşman ayağı görmez,
Dinleniyor benim toprağım.

27 OCAK 1944

Ve yıldızsız bir ocak gecesinde
Görülmemiş yazgısına kendisi şaşarak
Dönüp gelmiş dipsiz ölümlerin ötesinden
Kendisini selamlıyor Leningrad.

* * *

1

Yarılmış bahçelerin düzlükleri
Küllenmiş ateşlerim.
Petersburg öksüzleri
Yavrularım benim!
Toprağın altında soluk alınmıyor.
Bir ağrı deliyor şakağı,
Bombalar altında duyuluyor
Çocuk çığlığı.

2

Küçük yumruğunla çal, açarım.
Kapım daima açıktı sana.
Şimdi yüksek dağların ardındayım,
Çöllerin, rüzgârın, kızgın sıcağın,
Seni hiçbir zaman vermem ama...
Duymadım duymadım ağrılarını,
Ekmek istemedin hiç benden.
Getir haydi bana o akçaağaç dalını,
Ya da yeşilliklerden ot getir,
Geçen bahar toplayıp getirdiğinden.
Haydi getir bana avuçlarında
Neva'mızın buzlu suyundan, temiz,
Ve senin altın başçağızından
Sileyim ben kan izlerini.

•

YARIGECE ŞİİRLERİ

Yedi Şiir

Aynaya ayna görünür ancak düşünde
Sessizliktir sessizliğin bekçisi.

Reşka

İTHAF YERİNE

Dalgalarda dolanıyor ve ormanda gizleniyorum,
Seziliyorum arı minelerde.
Sanırım ayrılığı fena götürmüyorum
Seninle buluşmamızı götürmek nerede.

1. ÖNBAHAR ELEJİSİ

... toi qui m'as consolée.
Gérard de Nerval

Fırtına uslandı çamlar arasında,
Şarapsız ama, ve esrik.
Ofelia gibi şarkı söylüyordu orada
Bize gece boyunca sessizlik.
Bu sessizlik sözlemişti bizi,
O, bana bir görünüp yitenle.
Vedalaşırken kaldı cömertçe, uzun,
Sonsuz kaldı o benimle.

2. İLK UYARI

Aslına bakılınca her şeyin yokluğa
Dönüşmesinden bize ne.
Yaşadım ben nice aynalarda,
Nice şarkılar söyledim uçurumlar üzerinde.
Sayalım ki ne düşüm ben, ne de mutluluk
Ve iyilik hiç değilim ama
Belki gereğinden daha sık
Anımsamak düşüyor sana
Hem dinen dizelerin tınısını,
Hem gözü, gizleyen dibinde
O dikenli ve paslı
Çelengi tehlikeli sessizliğinde.

3. AYNADA

O quae beatam, Diva,
tenes Cyprum et Mephin...
Hor.

Yosma pek güzel ve pek genç,
Ama yüzyılımızdan değil özü,
Baş başa kalamıyoruz, bu üçüncüsü
Yalnız bırakmıyor bizi hiç.
Sen ona doğru yanaştırıyorsun koltuğunu,
Ben eliaçığım, işte onunla ortak çiçeklerimiz...
Ne yapıyoruz, bilmiyoruz biz,
Yaşıyoruz her anı daha korkunç ve bunlu.
Hapishaneden çıkanların duyumsadığı gibi,
Bir şeyler biliyoruz ikimize dair,
Korkunç. Döndüğümüz cehennem dairesidir,
Ve bu biz de değiliz belki.

4. ON ÜÇ DİZE

Ve sonunda ağzından bir söz çıkardın
Öyle diz çöküp duranlar
Gibi değil. Kurtulmuş da tutsaklığından
Biri ebemkuşağından istemsiz gözyaşlarının
Görüyor kutsal örtüsünü kayınların.
Ve sessizlik başladı çevrende şarkısına
Ve temiz bir güneşle loşluk ışıklandı
Ve dünya ansızın yeni bir biçim aldı
Ve tuhaf bir tat geldi şaraba.
Ve ben, ki mahkûm bulunmuştum,
Tanrısal sözü katletmeye,
Bu kutsal yaşamı uzatayım diye
Zorunlu bir saygıyla sustum.

5. ÇAĞRI

Sonatlarımdan birine
Özenle gizlerim seni.
Ah! Nasıl telaşla seslenirsin,
Onarılmaz yanlış bu işlediğin,
Bir anlığına olsa da
Gelip sokuldun yanıma...
Senin hayalin gizemli yitiştir,
Ölümün sessizliğe yalnızca kurban olduğu.

6. GECE ZİYARETİ

Herkes gitti, ve kimse dönmedi.

Yaprak dökümü asfaltı boyunca
Beklemeyeceksin uzun uzun beni.
Seninle Vivaldi'nin Adacio'sunda
Karşılaşacağız yine.
Yine mumlar yanacak donuk sarı
Ve uykuyla büyülenmiş de,
Nasıl girdin, sormayacak keman yayı
Benim yarıgece evime.
Akıtacağız dilsiz, bitirici bir inleyişte
Bu yarım saatleri,
Okuyacaksın benim avuç içlerimde
Aynı güzellikleri.
Ve işte o zaman işte
Yazgına dönüşen telaşın da
Alıp götürür seni eşiğimden
Bir buz anaforuna.

7. VE SONUNCU

Üzerimizdeydi, bir yıldız denizin burcunda,
Işığıyla dokuzuncu ölüm dalgasını arıyordu,
Sen felaket ve acı diyordun ona,
Ama bir kez olsun sevinç demiyordun.

Gündüzün, bir kırlangıç, önümüzde savruluyordu,
Gülümseyişti, açıyordu dudaklarımızda çiçeklerle,
Geceleyinse buzdan elleriyle boğuyordu
İkimizi birden. Ayrı kentlerde.

Ve son verip belleğinde tüm eski ayıplara,
Göz ucuyla süzmeden övgüleri,
Yaslanıp en uykusuz yastıklara,
Mırıldanıyor lanetli şiirleri.

SONSÖZ YERİNE

Orada ise, düşlerin düzenlendiği
Yerde birer düş düşmedi ikimize,
Aynı düşü gördük, ama düşümüzde
Güç, baharın gelişi gibiydi.

MESLEĞİN GİZLERİ

1. YARATMA

Gün oluyor. yaşıyorum bir bitkinliği,
Susmuyor saatin cengi kulaklarımda,
Uzakta sönen gök gürültüsünün enginliği.
Seslerin yabancılığında ve tutsaklığında
Seziyorum yakınma ve inleyişleri,
Daralıyor gizli bir çember,
Ama yarıyor da fısıltı ve inleyişlerin bu dipsizliğini
Bir ses yükseliyor. yeniliyor ona tüm sesler.
Giderilmez bir ıssızlık bu sesin çevresinde,
Duyuluyor nasıl büyüyor ormanda ot,
Ve toprakta nasıl yürüyor bela heybesiyle...
Ama işte sözler doğdu artık
Ve hafif ritmlerin sinyali küçük ziller,-
O zaman başlıyorum anlamaya birdenbire,
Ve yalnızca dikte edilen dizeler
Uzanıp yatıyor kar beyazı deftere.

2.

Gerekmiyor bana övgü orduları
Ve büyüsü eleji heveslerinin.
Bence, şiirde her şey yersiz olmalı,
Kusursuz insanlar gibi değil.

Bir gün bilebilseydiniz, nasıl bir çöpte
Boy veriyor şiir, tanımadan utancı,
Sarı bir hindiba gibi çitte,
Dulavratotları gibi ve pazı.

Kızgın haykırış, taze katran kokusu,
Gizemli küf duvarda...
Ve artık dize tınlar, inceliği, coşkusu
Sevinçler diler size ve bana.

3. ESİN PERİSİ

Nasıl yaşarım ben bu yükle,
Esin perisi benim adım üstelik de,
Derler: "Sen onunla kırlarda çok..."
Derler: "Tanrısal fısıltı..."
Saçlarımdan sürükler beni hummadan katı,
Ve yine de tüm yıl boyu ses seda yok.

4. OZAN

Bunun adına da iş diyorlar,
Bu kaygısız yaşantıya.
Musikiden bir şey apar
Ve kendinin diye sat kolayca.

Ve şen skerzosunu birinin
Yoğur da bazı dizelerde,
Yeminler et kısır yüreğin
Işıklı ovalarda inlediğine.

Sonra ormandan kap bir sesi,
Çamlardan, suskun dış görünümünce,
Doğanın sis perdesi
Her yanda durduğu sürece.

Sola gidiyorum ve sağa,
Ve duymadan bir suçluluk bile,
Biraz şeytanım yaşamda
Ve hep gece sessizliğinde.

5. OKUYUCU

Pek öyle umarsız olmasın
Ve, önemlisi, kapalı. Ah, olamaz!
Çağdaşı kendisini anlasın
Diye ikiye biçilmiştir ozan.

Ve daima bir yokuş zorlar ayaklarını,
Her şey boş, ağarmış, ölgün,
Laym - laytın soğuk yalımı
Vurmuş alnına mührünü.

Bir giz gibi her okuyucuysa,
Toprağın diplerinde sanki bir gömü,
Olsun varsın son, rastlansal
Vaadi yaşam boyu bir suskunluğun.

Orada doğanın istediğince
Gizlediği her şey bizden.
Orada biri ağlıyor güçsüzce
Zamanın gözyaşı bölgesinde.

Ve ne kadar orada loş geceler,
Ve gölgeler, ve serinlik ne kadar,
Orada o yabancı gözler
Işıyıncaya değin benimle konuşuyorlar,

Biraz kınıyorlar belli belirsiz
Ve biraz paylaşıyorlar düşüncelerimi...
Böylece bir itiraf dökülüyor dilsiz,
En coşkun yakıcılığı söyleşinin.

Yeryüzünde hızla akar yüzyılımız
Ve dardır çemberin alanı,
Ama o bağlı ve sonsuz,
Bilinmeyen dostudur ozanın.

6. SON ŞİİR

Biri, kışkırtılmış gök gürültüsü sanki,
Sokulup, yaşam soluğuyla dolduruyor evi,
Gülüyor boğazında titreşimlerle,
Hem dönüyor, el çırpıyor hem de.

Diğeri, doğuyor yarıgece sessizliğinde.
Bilmiyorum nereden akıyor bana gizlice,
Bakıyor boş bir aynadan
Ve hiddetle homurdanıyor durmadan.

Şöyleleri var: ak günün orta yerinden,
Beni sanki hiç görmeden,
Akıp geçiyorlar ak kâğıtlarda,
Duru kaynaklarca dere yatağında.

Ve işte bir diğeri: çevrede gizlice gezinerek,
Ne renk ve ne ses, ne ses ve ne renk,
Yontuluyor, değişiyor, esiyor,
Ama canlı ele geçmiyor.

Ama bu!.. bir damlacık kandır içtiği,
Toyluğunda aşkı içen hırçın bir kız gibi,
Ve, bana tek söz demeden,
Derin sessizliğe dönüşmüş yeniden.

Ve tanımamıştım daha acısını felaketlerin.
Gitti, ve uzandı onun ayak izleri
Bir aşırı beldeye ötesinde ufkun,
Bense onsuzum... ölüyorum.

7. EPİGRAM

Biçe, Dante gibi üretebildi mi,
Ya da Laura yüceltti mi aşk ateşini?
Ben kadınlara konuşmayı öğrettim...
Ama, tanrım, nasıl susturmalı bunları şimdi!

8. ŞİİR ÜSTÜNE

Vladimir Narbut'a

Bu, küspesi uykusuzlukların,
Bu, mumların yanık fitili, isi,
Bu, yüzlerce beyaz çıngırağın
Sabahleyin birinci darbesi...
Bu, pencerenin sıcak eşiği
Çernigovski ayı altında,
Bu, arılar, bu sarıyonca çiçeği,
Bu, toz, ve karanlık, ve kurak.

9.

Osip Mandelştam'a

Üzerlerinde eğiliyorum eğilir gibi fincanlara,
Onlarda gizli belirtilerin yok sonu,
Gençliğimizin bizim, bulanmış kanlara,
Bu kara, nazlı haberidir bu.
Gecenin içinde solumuştum bir zamanlar
Aynı havayı böyle uçurum üzerinde,
Yararsız seslenişler ve haykırışlar
O gecenin içinde, boş ve demirden.
Ah, bir zamanlar orada düşlerime giren
Karanfilin nasıl keskin soluğu,
Bu fır dönen Euridiceler,
Avrupa'yı sürüklüyor dalgalarda bir boğa.
Bu bizim gölgelerimiz, uçan yellerle
Üzerinde Neva'nın, üzerinde Neva'nın, üzerinde Neva'nın,
Bu Neva, çalkanıp duran bir iskelede,
Bu senin ölümsüzlüğe akının.
Bu anahtar şıkırtısı senin evinin,
Duyulmaz artık hiç ses seda...
Bu ezgisidir gizemli lirin,
Konuklanır şimdi öbür dünya çayırlarında.

10.

Daha nice varlık, kuşkusuz, diler
Benim sesimle şarkılanmayı.
O, ağızsız dilsiz olan, o gürülder,
Yeraltında kayadan bir karanlığı biler,
Ya da deler geçer içinden sislerin.
Görülmedi benim hesaplarım
Rüzgârla, ve suyla, ve yalımlarla...
Bu yüzden bana mahmurluklarım
Açıyor ardına değin kapıları
Ve götürüyor sabah yıldızının ardı sıra.

İÇİNDEKİLER

ANNA AHMATOVA ÜZERİNE 7

Gri Gözlü Kral 9
Güneş siliniyor 10
Kapı yarı açık 11
Bir kamışla içiyorsun 12
Siyah tülün altından 13
Gelip düştüm buraya 14
Periye 15
Balıkçı 16
Bizler burda günahkâr kadınlarız 17
Akşam 18
Artık aynı bardaktan 19
Panik 20
Nice şey dilenir daima 22
Her günüm yeni bir dertle 23
Biliyorsun, inliyorum tutsaklığımda 24
Ben konuk geldim ozana 25
Nerede, uzun boylum 26
Bilgeliğin yerine deneyim 27
Ben gülümsemekten geçtim 28
İnsanların yakınlığında 29
Niçin görünüyorsun sen 30

Yakarı 31
Bahar başlarken 32
Gelirim oraya 33
Kuyunun dibinde 34
Sevdiğim o kent 35
Büyü 36
Kuğular mı salmamıştı ardımdan 37
Kimi bir şeyler arar 38
Senden yüreğimi gizledim 39
Taş bir sözcük düştü 40
Dante 41
Deniz Kıyısında Sone 42
Bir kış sabahı 43
Ansızın sessizlik çöktü eve 44
Gerilmiş sincap postu gibi 45
Varsın yeni sesler gürlesin 46
Sanıyorum, artık bir insan 47
Akşamsı ve baş aşağı 48
Ölüm kuşları tutmuş dorukları 49
Yiğitlik 50
Kurtuluş 51
27 Ocak 1944 52
Yarılmış bahçelerin düzlükleri 53

Yarıgece Şiirleri
İthaf Yerine 55
1. Önbahar Elejisi 56
2. İlk Uyarı 57
3. Aynada 58
4. On Üç Dize 59
5. Çağrı 60
6. Gece Ziyareti 61
7. Ve Sonuncu 62
Sonsöz Yerine 63

Mesleğin Gizleri
1. Yaratma 64
2.Gerekmiyor bana 65
3. Esin Perisi 66

4. Ozan 67
5. Okuyucu 68
6. Son Şiir 70
7. Epigram 71
8. Şiir Üstüne 72
9. Üzerlerinde eğiliyorum 73
10. Daha nice varlık 74

Dizgi: Adam Yayıncılık A.Ş. 169 54 10
Kapak Baskı: Mas Matbaacılık 528 55 22.
İç Baskı: ER-TU Matbaası 523 80 97

ANNA AHMATOVA

Seçilmiş Şiirler

"Ahmatova Rus şiirine on dokuzuncu yüzyıl Rus romanının zenginliğini getirmiştir."

— Osip Mandelştam

Ahmatova'nın şiire başladığı dönem, 1910 ve hemen onu izleyen yıllar, yenilikçi bir akım olan **akmeizm**'le bağlantılıdır. Akmeizm, simgeci şiirin kapalılığına karşı bir akım olarak ortaya çıkmıştı. İlk kitabı **Veçer** (Akşam) ve bunu izleyen yapıtları aşkla ilgili şiirleri içerir. Candan bir konuşma tonu, duygulu bir içtenlik, biçimlerin açıklığı ve doğallığı Ahmatova'nın kısa, lirik şiirlerinin kendine özgü çizgileridir. Bunun yanı sıra, şiirlerinde halk şarkılarının ve özellikle Puşkin'in lirik şiirleri gibi klasik Rus şiirinin etkisi sezilir. Daha önce Yesenin çevirileriyle dikkati çeken Azer Yaran'ın bu kitapta bir araya getirdiği şiirlerle Ahmatova'nın sevilmesini sağlayacağına inanıyoruz.

adam 200

ADAM